

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง การใช้สำนวนเปรียบเทียบ

ครูผู้สอน ครูชลภักดี คงกำเนิด
ครูวาสนา โพธิวงศ์

ปริศนาคำทาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านปริศนาคำทาย
และบอกคำตอบให้ถูกต้อง

แหวกว่ายธารา

ไปมาสุขใจ

(.....)

รักษาคนไข้

ให้หายเจ็บป่วย

(.....)

จุดจบชีวิต

แค่คิดก็กลัว

(.....)

ใช้เชื่อมข้อความ

เป็นเหตุเป็นผล

(.....)

รูปเหมือนกระຈັບ

ขยับออกเสียง

(.....)

นำคำมาเรียงต่อกันได้ดังนี้

ปลาหมอตายเพราะปาก

หมายถึง

คนที่พูดพล่อยจนได้รับอันตราย

การใช้จำนวนเปรียบเทียบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายความหมายของสำนวนเปรียบเทียบได้
- ใช้สำนวนเปรียบเทียบได้ถูกต้อง
- นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

เนื้อหา

๑. ความหมายของสำนวน
๒. ตัวอย่างสำนวนเปรียบเทียบ
๓. การใช้สำนวนเปรียบเทียบ

กิจกรรม

?

คำถามชวนคิด...พินิจความรู้

๑. จำนวนคืออะไร

๒. จำนวนมีลักษณะอย่างไร

คำถามชวนคิด...พินิจความรู้

๓. นักเรียนรู้จักจำนวนใดบ้าง

ความหมาย

สำนวน หมายถึง ถ้อยคำหรือข้อความ
ที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมาย
ไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่
เช่น สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ กาคาบพริก ฯลฯ

สรุปความหมาย

สำนวนมีลักษณะ
เชิงเปรียบเทียบ

ตัวอย่างสำนวนไทย

จับปูใส่กระตัง

กบเลือกนาย

จับเสือมือเปล่า

กระต่ายตื่นตูม

ขนทรายเข้าวัด

หนอนหนังสือ

ดินพอกหางหมู

ไก่อรอนบ่อน

แพะรับบาป

ตัวอย่างสำนวนไทย

หัวล้านได้หวี

หมาหางด้วน

น้ำขึ้นให้รีบตัก

โก๋ได้พลอย

คมในฝัก

คางคกขึ้นวอ

วานรได้แก้ว

ผีเข้าผีออก

อีกมากมาย

แหล่งข้อมูลสำนวนไทย

ภาษิต คำพังเพย สำนวนไทย

ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา

แหล่งข้อมูลสำนวนไทย

หนังสือสำนวนไทย

เว็บไซต์พจนานุกรม

บุคคลหรืออินเทอร์เน็ต

การใช้สำนวนเปรียบเทียบ

นิยมเปรียบเทียบกับสิ่งต่าง ๆ
หรือเปรียบเทียบกับพฤติกรรม
วิถีชีวิตของผู้คนในสังคม

กิจกรรม “ต่อคำสำนวนไทย”

คำชี้แจง ให้นักเรียนต่อสำนวนไทยให้
ถูกต้องและสมบูรณ์

ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่

น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย

มือไม่พาย เอาเท้าราน้ำ

มือถือสาก ปากถือศีล

น้ำขุ่นไว้ใน น้ำใสไว้นอก

สวยแต่รูป จูบไม่หอม

หลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดิน

ขิงก็รา ขากก็แรง

น้ำท่วมทุ่ง ผักบุ้งโหรงเหรง

กิจกรรม “ปริศนาสำนวนไทย”

คำชี้แจง ให้นักเรียนทายสำนวนไทยให้
ถูกต้องและสมบูรณ์

ข้อที่ ๑

ตก

พลอย

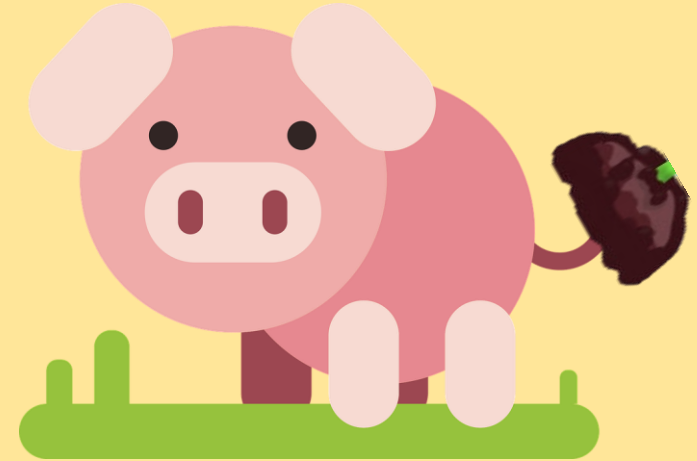

ตกกระไดพลอยโจน

ข้อที่ ๒

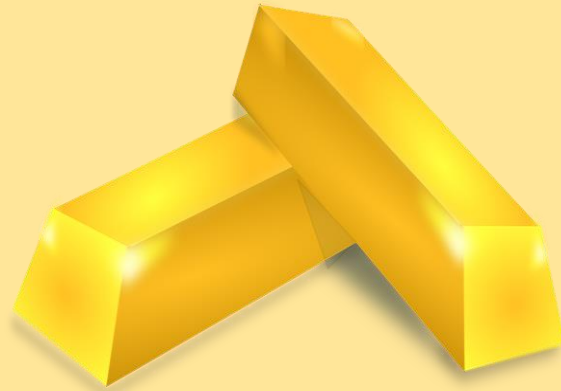
พอก

ดินพอกหางหมู

ข้อที่ ๓

ปิด

หลัง

ปิดทองหลังพระ

ข้อที่ ๔

เห่า

เหิ่ง

หมาเห่าใบตองเหิ่ง

ข้อที่ ๕

อด

ไว้

กิน

อดเปรี้ยวไว้กินหวาน

ข้อที่ ๒

ลูก

อยู่ใน

ลูกไก่อยู่ในกำมือ

ข้อที่ ๗

รู้

หอ

ผ้าขี้ร้วหอทอง

ข้อที่ ๘

เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด

ข้อที่ ๙

กบในกะลาครอบ

ข้อที่ ๑๐

กระต่ายหมายจันทร์

การใช้สำนวนเปรียบเทียบ

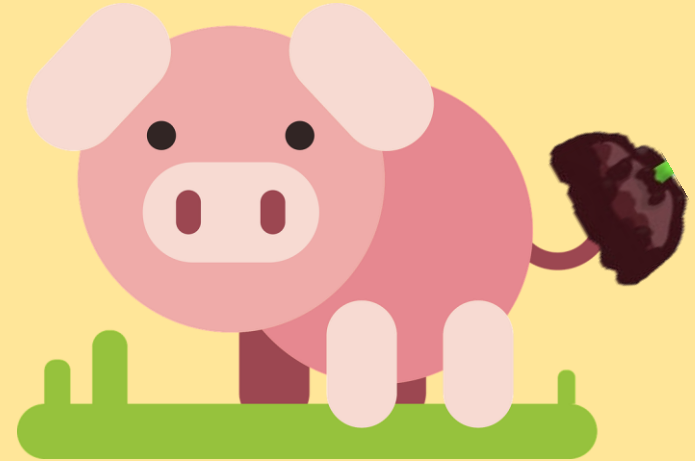
เปรียบเทียบกับสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป

เปรียบเทียบกับพฤติกรรมของผู้คน

เปรียบเทียบกับวิถีชีวิตผู้ของคนในสังคมไทย

พอก

ดินพอกหางหมู

เปรียบเทียบกับคนที่มึ่งงานคั่งค้างพอกพูนขึ้นเรื่อย ๆ

ลูก

อยู่ใน

ลูกไก่อยู่ในกำมือ

เปรียบเทียบกับคนที่ตกอยู่ใต้อำนาจ ไม่มีทางต่อสู้

เห่า

เหิ่ง

หมาเห่าใบตองเหิ่ง

เปรียบเทียบกับคนที่ชอบพูดอะอะแอะแสดงว่าเก่ง แต่ไม่กล้าจริง

รื้อ

ห่อ

ผ้าขี้ริ้วห่อทอง

เปรียบเทียบกับคนร่ำรวยมั่งมี แต่แต่งตัวซอมซ่อ

กิจกรรมพัฒนาทักษะเรื่อง ลำนวนเปรียบเทียบ

ให้นักเรียนเปรียบเทียบลำนวนไทย
กับข้อความที่กำหนดให้ถูกต้องและสัมพันธ์กัน

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

- ๑) แจกใบงานที่ ๔
- ๒) สังเกตการทำงานของนักเรียน
และให้คำแนะนำในการทำงาน
- ๓) ตรวจใบงานที่ ๔ และประเมิน
ความถูกต้องในการทำงานของ
นักเรียน

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

- ๑) นักเรียนทำใบงานที่ ๔
เรื่อง การใช้สำนวนเปรียบเทียบ
- ๒) เมื่อทำใบงานเสร็จให้นักเรียนส่ง
ที่ครูประจำวิชาหรือครูประจำชั้น
เพื่อตรวจให้คะแนน

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การใช้สำนวนเปรียบเทียบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมสำนวนเปรียบเทียบในช่องว่างหน้าข้อความให้ถูกต้อง

จับปูใส่กระดัง

ขี่ช้างจับตั๊กแตน

ไกลปืนเที่ยง

ซิงก็ราซาก็แรง

จับเสือมือเปล่า

จับปลาสองมือ

กระต่ายหมายจันทร์

ขวานผ่าซาก

ดินพอกหางหมู

ชักแม่น้ำทั้งห้า

คางคกขึ้นวอ

ซิงสุกก่อนห้าม

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การใช้สำนวนเปรียบเทียบ

๑).....เด็ก ๆ ไม่อยู่ในกฎระเบียบ แตกแถวอยู่บ่อยครั้ง

๒).....แก่วตามีงานคั่งค้างจำนวนมาก ไม่ยอมทำงานเลย

๓).....สมชายฐานะยากจน แต่รักใคร่กับลูกสาวนายอำเภอ

๔).....แดงพูดจาโผงผาง ไม่มีความไพเราะ

๕).....พูดจาหวานล่อมเพื่อให้คล้อยตามโดยอ้างสิ่งต่าง ๆ

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การใช้สำนวนเปรียบเทียบ

๖).....ต่างฝ่ายต่างไม่ยอมลดละซึ่งกันและกัน

๗).....หยิ่งยโส หลงในความสุขสบาย ลืมฐานะเดิม

๘).....อยู่ห่างไกลความเจริญ ไม่รู้อะไรเลย

๙).....ทำสองอย่างพร้อมกัน สุดท้ายไม่สำเร็จสักอย่าง

๑๐).....ลงทุนมากแต่ได้กำไรน้อย ไม่คุ้มค่า

ใบความรู้ที่ ๔

สำนวนไทย (การใช้สำนวนเปรียบเทียบ)

สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงเป็นข้อความหรือคำพูดที่มีลักษณะชั้นเชิง ไม่ตรงตามรูปแบบภาษาเป็นถ้อยคำหรือคำพูดที่มีลักษณะเฉพาะตัว มีความหมายเป็นนัยแฝงอยู่ และกินความกว้างหรือลึกซึ้ง

ใบความรู้ที่ ๔

สำนวนไทย (การใช้สำนวนเปรียบเทียบ)

สำนวน อาจมีความหมายคล้ายกับความหมายเดิมของคำที่นำมาประสมกัน แต่ก็ไม่เหมือนกับความหมายเดิมทีเดียว ส่วนใหญ่มักเป็นความหมายในเชิงอุปมาเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ

การใช้สำนวนเปรียบเทียบ

เปรียบเทียบกับสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป

เปรียบเทียบกับพฤติกรรมของผู้คน

เปรียบเทียบกับวิถีชีวิตผู้ของคนในสังคมไทย

แหล่งข้อมูลสำนวนไทย

ภาษิต คำพังเพย สำนวนไทย

ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา

แหล่งข้อมูลสำนวนไทย

หนังสือสำนวนไทย

เว็บไซต์พจนานุกรม

บุคคลหรืออินเทอร์เน็ต

สรุปการทำกิจกรรม

เรื่อง การใช้สำนวนเปรียบเทียบ

เฉลย

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การใช้สำนวนเปรียบเทียบ

๑. จับปูใส่กระดัง

๒. ดินพอกหางหมู

๓. กระต่ายหมายจันทร์

๔. ขวานผ่าซาก

๕. ชักแม่น้ำทั้งห้า

๖. ชิงกีร์ร่า ช่าก็แรง

๗. คางคกขึ้นวอ

๘. ไกลปืนเที่ยง

๙. จับปลาสองมือ

๑๐. ชีช้างจับตักแตน

คำถามสรุปบทเรียน

นักเรียนคิดว่าการใช้จำนวน
เปรียบเทียบ จะต้องใช้อย่างไรเพื่อ
ให้เกิดความถูกต้องและเหมาะสม

คำถามสรุปบทเรียน

นักเรียนจะนำความรู้เกี่ยวกับ
เรื่อง การใช้สำนวนเปรียบเทียบ
ไปปรับใช้ในชีวิตได้อย่างไร

บทเรียนครั้งต่อไป

“การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น”

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
๒. ใบงานที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
จากเรื่องที่อ่าน

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้และใบงานได้ที่ www.dltv.ac.th

